ológia, hanem filozófiai sarokpont. Gondoljuk el – bármelyik oldalon is ülünk –, a helyi és térségi közhatalom a civil társadalom programalkotásba történő bevonását hol oldotta meg olajozottan? Hol oldották meg teljes mértékben a helyi vállalkozókkal az együttműködést? Na és hol működik ez ***a három terület teljes harmóniában*** a helyi és/vagy térségi fejlesztésekben? A kérdés persze költői, és valószínűleg még sokat kell tenni ezeken a területeken.

A LEADER módszer alkalmazása, ugyan itt is némi kényszerrel – mert a kvalifikáció egyik kritériuma –, de konkrét igényt támaszt. Ezért is többünknek, akik a LEADER módszer népszerűsítésével foglalkozunk, meggyőződésünk, hogy ez ***a helyi demokrácia egyik intelligens fejlesztési eszköze.*** Már ezért is indokolt, hogy ez a Civil Fórum ezt a módszert magáénak tekintse.

Végül még néhány mondat az ***információs kapcsolatokról.*** Jelenleg a LEADER programról általános és folyamatos konkrét információk szerezhetők be a következő csatornákon:

1. Európai Információk:

1.1. Európai Bizottság:
http://europa.eu.int/comm/agriculture/rur/leaderplus
1.2. LEADER+ Obszervatórium
contact.point@leaderplus.org
2. Magyar Információk:
2.1. Földművelési és Vidékfejlesztési Minisztérium
www.fvm.hu - AVOP - LEADER
2.2. ECOVAST Magyarországi Egyesület
www.ecovast.hu - LEADER Hírek
grajnai@ecovast.hu - Rajnai Gábor elnök (vagy logos@grajnai.hu)
2.3. Magyar LEADER Szövetség
gaia@zpok.hu - Varga Géza elnök

Az ECOVAST nevében jelzem a jelenlévőknek, hogy mint civil szervezet vállaljuk, hogy:

– a LEADER jellegű helyi együttműködéseket szerepeltetjük a honlapunkon és

– segítünk Magyarországon és Európában együttműködő partnerek keresésében.

Hírek

A Magyar Közgazdasági Társaság 42. Vándorgyűlése

A Magyar Közgazdasági Társaság 42. Vándorgyűlésének idén Eger adott otthont. A színvonalas rendezvényt 2004. augusztus 26–28. között tartottuk a Hotel Eger-Park konferenciaközpontban. A résztvevők száma megközelítette a félezret. A jelenlévők között voltak neves politikusok, szakemberek, menedzserek, de vendégeinkként üdvözölhettük a Romániai Magyar Közgazdász Társaság képviselőit is.

Egy rövid ízelítő az előadók közül, a teljesség igénye nélkül: Csillag István – gazdasági és közlekedési miniszter; Járai Zsigmond – a Magyar Nemzeti Bank elnöke; Augusztinovics Mária – Magyar Tudományos Akadémia Közgazdaságtudományi Intézet; Bakonyi Péter – helyettes államtitkár, Informatikai és Hírközlési Minisztérium; Vértes András – a GKI Gazdaságkutató Rt. elnöke; Kovács Árpád – az Állami Számvevőszék elnöke; Szaló Péter – a Nemzeti Fejlesztési Hivatal elnöke.

Dr. Kádár Béla, társaságunk elnöke, a vitaindító nyitóelőadáson hangsúlyozta, hogy bár az elmúlt év óta sok mindenben javultak a magyar gazdaság mutatói, még mindig nagy probléma az általános egyensúlyhiány, amely a költségvetésben, a területi térségek közötti különbségben és a munkaerőpiacon is mutatkozik. A konferencia központi témája a versenyképesség kérdésköre volt, de a szekcióüléseken belül a különböző érdeklődésű szakemberek is színvonalas előadások során vitathatták meg nézeteiket.

A vándorgyűlés sokszínűségét mutatja a hét szekció által boncolgatott kérdések széles köre is:

I. **Felzárkózási törekvések az európai integrációban és a lisszaboni stratégia**

A szekció fő témakörei a népesedés, a foglalkoztatási rendszer és a nyugdíjrendszerre nehezedő nyomás, a termelékenység, az információs társadalom, a kutatásfejlesztés és a felsőoktatás voltak.

II. **A magyar gazdaság helyzete – fiskális politikai kihívások**

A gazdaságpolitikai szekció egyik részében a magyar gazdaság jelenlegi helyzetével, kilátásaival és a gazdaságpolitika értékelésével, a másik részében specifikusan a nagyon lényegesnek tartott problémakörrel, a fiskális politika helyzetével és kilátásaival foglalkoztak.

III. **Államigazgatás és államháztartás**

Kovács Árpád, a magyar Számvevőszék elnöke, a politikai és a gazdasági versenyképességről mint összetartó fogalmakról beszélt. Mint kifejtette, tipikusan a kijavíthatatlan, visszatérő pénzügyi problémák olyan kérdésekhez kapcsolódnak, amelyek politikai kompromisszumoknak a fenntarthatatlanságát jelzik, pl. a társadalombiztosítás vagy önkormányzati rendszer területén.

IV. **Nemzetközi versenyképességünk**

Az előadások különböző oldalról közelítették meg a regionális versenyképességet, a nemzeti versenyképességet, az iparági, vállalati, termékszintű versenyképességet. A vállala-

ti versenyképesség feltétele – mint ahogy azt záróbeszédében Nyíri Iván, a MAHART elnök-vezérigazgatója kifejtette –, hogy a vállalat legyen képes a környezeti és a vállalaton belüli változások érzékelésére és az ezekhez való alkalmazkodásra.

V. **Informatika és európai felzárkózás**

A szekcióülésen szó volt a vállalkozások webjelenlétéről, a magyar Internet-ellátottságról, az e-businessről, lemaradásainkról és erősségeinkről is az informatika területén.

VI. **Agrárgazdaságunk az Európai Unióban**

Az ülés résztvevői képet kaphattak a magyar agrárgazdaság belső állapotáról, majd az adaptáció árupiaci összefüggéseiről, de szó volt még az agrárgazdaság versenyképességének növeléséről és az európai agrárpolitikáról is.

VII. **Kohézió, regionalitás és uniós támogatások**

Szaló Péter, a Nemzeti Fejlesztési Hivatal elnöke kifejtette, hogy mennyire felértékelődött a regionalitás, a kohézió. Egyrészt az európai uniós tagság miatt, hiszen a közösségben a kohéziós politika igen jelentős arányt képvisel. Elmondta, hogy a gazdasági növekedést alapvetően meghatározza a fejlesztéspolitika, hogy a beruházások milyen volumenben valósulnak meg, milyen lesz azok jellege, s milyen lesz azok térbeli eloszlása. Másrészt jelentős kihatása lesz a hazai költségvetésre.

Balázs Péter, az Európai Bizottság tagja záróbeszédében ahhoz adott támpontot, hogy merre induljon el az új politikai elit, hogy be tudjunk tagozódni ezekbe az új európai és nemzetközi realitásokba. Azt is tudjuk azonban, hogy ehhez fejlesztési koncepció, hosszú távú elképzelések szükségesek.

Csordás Izabella

Rezumatul revistei în limba română

Cooperare în interesul dezvoltării rurale în procesul aderării la Uniunea Europeană

CIOTLĂUȘ JUTKA

Secțiunea economică din cadrul Forumului Civil organizat în perioada 10-12 septembrie 2004 la Cluj Napoca, și-a ales o tematică foarte actuală: Cooperare în interesul dezvoltării rurale în procesul aderării la Uniunea Europeană.

Cele șapte prelegeri susținute în cadrul secțiunii s-au bucurat de un mare interes din partea celor 30–35 participanți, permanent prezenți la lucrări. Prelegerile au avut un nivel științific ridicat. Conferențiarii au abordat problematica mediului rural din mai multe puncte de vedere, au discutat rolul cooperativelor, au analizat diferitele programe ale Uniunii Europene referitor la acest domeniu. În cadrul secțiunii s-au auzit păreri pro și contra în legătură cu întrebarea: Este periclitat mediul rural de aderarea la Uniunea Europeană sau nu? Conferențiarii au încercat să dea răspuns la întrebarea: Care sunt rezoluțiile?

Dezvoltarea si reînnoirea satului, apărarea și păstrarea moștenirii materiale si spirituale. Dezvoltarea activității agricole în scopul asigurării unei garanții puternice de realizare de venituri alternative, condiție principală în procesul de aderare la Uniunea Europeană.

SOMOGYI NORBERT

În expunerea sa, autorul – referent de specialitate la Ambasada Ungariei – prezintă problemele de care s-a lovit agricultura franceză – mai ales – după cel de-al doilea război mondial, măsurile luate de guvernul francez, soluțiile aplicate pe parcurs pentru frânarea depopularizării satelor, pentru reținerea tineretului în scopul de a asigura continuitatea în activitatea gospodărească de la sate. Se prezintă câteva date statistice, din care reies proporțiile acestui fenomen. Se arată că la sfârșitul secolului al XIX-lea în Franța numărul micilor gospodării agricole se cifra aproape la 6 milioane. La sfârșitul celui de al II-lea război mondial, numărul lor s-a redus la două milioane, ca în 1980 să scadă sub un milion. La începutul anului 2004 numărul gospodăriilor agricole abia atingea șase sute de mii. În această situație lipsa de produse alimentare se simțea tot mai mult pe piață.

Pentru a preveni depopularizarea satelor din anii șaptezeci s-au luat măsuri pentru stimularea stabilirii tineretului în mediu sătesc. Astfel în 1973 tinerii care se stabileau în regiuni muntoase au primit ajutoare bănești, ca din 1976 această măsură să fie generalizată pe toată țara. Au apărut o serie de legi de orientare agricolă cu scopul de a stimula modernizarea structurii gospodăriilor, precum și a structurii producției acestora. Au fost înființate diverse fundații (SAFER, CNASEA, ADASEA). Drept urmare a măsurilor luate numărul gospodăriilor s-a redus cu 50%, în schimb dimensiunea lor a crescut sensibil, deasemenea și productivitatea lor.

Problemele însă nu au dispărut. Au crescut prețurile imobilelor ca urmare a creșterii cererii. Cererea pe piață, în majoritatea cazurilor, nu s-a manifestat din partea celora care intenționau să desfășoare activitate agricolă, ci mai de grabă de persoane care căutau să fugă din centrele aglomerate, deci așezarea lor în mediu rural nu a dus la creșterea

activității agricole, din contră, a avut drept consecință sustragerea de terenuri din agricultură. Astfel au apărut în jurul marilor aglomerații așanumitele zone "periurbane", cu toate consecințele negative de natură socială.

Legat de aceste probleme s-au pronunțat reprezentanții diverselor, organizații și grupări sociale. Conform acestora necesita formularea urgentă a unei consepții noi dezvoltări regiunilor pe termen lung care, să aibă în vedere interesele societății, care să cuprindă în mod obligatoriu zece probleme acute, care frământă societatea franceză. Printre aceste probleme reținem doar câteva:

- și în jurul orașelor trebuiesc indicate și păstrate acele terenuri care sunt proprii activității agricole;

- trebuiesc indicate și delimitate zonele agricole, industriale, de recreere, precum și cele cu destinație de domiciliu;

- trebuie analizată profund creșterea anormală a cererii pe piața imobilelor și legat de aceasta, cauzele "presiunii pieții";

- tineretul așteaptă și în continuare obținerea de ajutor din partea fundațiilor SAFER,pentru a putea obține imobile agricole la prețuri acceptabile etc.

Oficiul de dezvoltare a teritoriilor din provincie (DATAR), subordonat președintelui consiliului de miniștri,a elaborat un studiu privind modul de rezolvare a acestor probleme. În acest studiu s-au stabilit trei categorii noi pentru așezările franceze:

1. "les campagnes de ville", care cuprinde zonele de locuit, formarea cărora urmează să aibă loc,

2. "les campagnes les plus fragile", zonele cele mai traumatizate, unde este necesară o largă colaborare socială pentru păstrarea echilibrului și

3. "les nouvelles campagnes"; este vorba de acele zone unde neapărat trebuesc sprijinite dezvoltările pornite recent.

Toate acestea evidențiază necesitatea elaborării de programe, care să asigure interesele pe termen lung a producției agricole, ținându-se cont deopotrivă de organizarea proprietăților, de protejarea mediului ambiant, a turismului rural, cât și a odihnei active. Dacă nu se realizează aceasta o parte a regiunilor rurale vor deveni a nimănui, în aceste zone va dispare producția agricolă, ceea ce nu poate fi interesul nici unui membru al societății.

Având în vedere această situație în momentul de față, în Franța este pe ordinea de zi a parlamentului proiectul unei noi legi rurale, care încearcă să răspundă la planurile de dezvoltare pe termen lung a terenurilor care pot fi înșirate în cele trei tipuri principale, planuri ce diferă de la regiunile în care domină producția agricolă, de cele care se evidențiază printr-o puternică devoltare demografică, precum și de zonele preurbane. În proiectul de lege se prezintă printre altele, prioritar îmbunătățirea condițiilor producției agricole și a creșterii animalelor prin pășunat în regiunile muntoase, sprijinirea în mod evidențiat a tinerilor gospodari, sprijinirea activităților prin care se realizează încasări alternative, sprijinirea turismului rural, producției de alimente cu specific local, care se evidențiază cu un procent mare a valorii adăugate, producția "bio", creșterea procentului de valorificare directă a produselor, producția specialităților caracteristice etc.

În încheiere se prezintă date privind realizările în acest domeniu, nu numai de Franța, dar și de alte state membre UE (Italia, Portugalia, Spania, Grecia).

Oare Uniunea Europeană constituie pericol pentru meleagurile noastre?

LANTOS TAMÁS

Autorul, președintele Fundației "Ormánság" din Ungaria, în expunerea ținută la Forumul civil care a avut loc la începutul lunii septembrie la Cluj, se limtează doar la analizarea efectelor negative, la pericolele pe care le comportă aderarea la UE a țărilor din centrul și estul Europei. În mod voit nu se ocupă cu avantajele aderării, deoarece ele sunt larg prezentate publicului în presă, în diversele publicații. În aceste publicații se neglijează însă tratarea, analizarea efectelor negative, care – din păcate – sunt multe, prezentând pericol efectiv pentru aceste țări. Ori fără cunoașterea acestor aspecte, fără luarea din timp de măsuri adecvate, nu vom putea anihila efectele negative ale aderării.

Înțelegând prin "meleaguri" o regiune geografică dată, formată în decursul mileniilor drept necesitate reală, obiectivă, autorul se oprește la bazinul Carpaților, valorile căruia, chiar în situația lui ciopârțită, trebuiesc păstrate, apărate. Din păcate prin înființarea așanumitelor "regiuni euro" practic se desființează regiunea istorică a Carpaților,regiune formată în decursul mileniilor ca o unitate reală, obiectivă pentru satisfacerea necesităților populației. Prin înființarea în mod birocratic a unor regiuni artificiale, ca bunăoară Regiunea Euro a Alpilor și Adriaticiii, sau a Regiunilor Euro a Carpaților, în loc de rehabilitarea meleagului organic al bazinului carpatic, se procedează la felierea lui. Se analizează Directivele de cadru ale Apelor (Water Framework Directive) elaborate de UE, prin care se urgentează elaborarea de planuri de dezvoltare al bazinelor de colectare a apelor (River Basin Management Plan), realizarea lor – probabil – va fi finanțată de UE. Aceste planuri vor putea servi întărirea bazinului carpatic, numai dacă ele vor fi elaborate pentru principalele râuri, fluvii ale regiunii (Drava, Sava, Tisa, Morava și afluenții acestora). Dar dacă în aceste planuri rol prin-

cipal va avea Dunărea, regiunile mai mici de colectare din interiorul bazinului carpatic vor fi subordonate colectării apelor Dunării, atunci și bazinul carpatic va fi subordonat Europei. Dacă toate regiunile locale de colectare nu vor fi cuprinse într-o unitate regională proprie, se va continua felierea bazinului carpatic, care va avea consecințe dezastruoase pentru populația regiunii. Autorul arată că din materialele publicate în acest domeniu, lipsește expresia "Bazinul Carpatic", ceeace înseamnă neglijarea de către instituțiile UE a acestei regiuni.

În continuare autorul se aprofundează în analizarea acestei situații care oglindește o perspectivă sumbră a bazinului carpato-dunărean și formulează o serie de măsuri ce trebuesc luate din timp pentru a preveni dezastrul. În încheiere subliniază necesitatea aplicării la elaborarea strategiei principiul "gândește global – acționează local", ceea ce înseamnă să fi radical, dar acționează în mod real.

Dezvoltarea regională și organizațiile civile (nonguvernamentale)

CSOMÓS ATTILA

În expunerea prezentată la al VI-lea Forum al Organizațiilor Civile Maghiare din Ardeal, pornind de la conținutul politicii UE privind dezvoltarea regiunilor, care se concretizează în întărirea capacității de concurență teritoriilor, în care existența populației o asigură în primul rând producția agricolă, precum și contribuția la menținerea locurilor de muncă și dezvoltarea acestora, prin care se poate îmbunătății sensibil condițiile de viață a populației din regiune.

Autorul schițând situația din țara noastră, ne dă câteva date statistice privind populația din provincie, numărul căreia se cifrează aproximativ la 10,3 millioane de locuitori, dintre care aproape jumătate, din punct de vedere al vârstei, se poate considera populație activă. Întrucât la orașe încă nu s-a terminat procesul de privatizare și reprivatizare, reorganizarea industriei, întroducerea tehnicii și tehnologiei dezvoltate, lichidarea șomajului, ar trebui să se asigure în provincie populației active arătate mai sus, posibilitate de muncă. Aceasta ar reveni sectorului agricol, dezvoltării prestărilor de servicii strâns legate de agricultură. Aceasta însă nu este posibilă, deoarece în prezent în țara noastră numărul gospodarilor cu proprietăți de 1,54-2,5 ha. atinge 4,2 milioane și chiar dacă s-ar porni procesul de concentrare a pământurilor, formarea de gospodării, mărirea cărora în țările din UE se cifrează în medie la 100 ha., la noi aceasta ar însemna, la nivel național, doar 140.000 de gospodării, întrucât pe total întinderea suprafețelor agricole în țara noastră este sub 14 millioane de ha. Având în vedere că numărul total al satelor în țara noastră este de 13.000, în medie pe un sat ar veni 11 gospodării. În această situație 143.000 de gospodari ar putea asigura producerea produselor agricole. Față de numărul populației active din provincie (5,4 milioane), acest număr este infim.

Reiese deci că în țara noastră nu pot fi rezolvate problemele populației din provincie numai prin simpla concentrare a gospodăriilor agricole.

După părerea autorului, având în vedere că fiecare sat diferă prin condițiile existente (condițiile de mediu, mersul vremii, cantitatea anuală a apei meteo, rezervele apei de băut, calitatea terenului productiv, tradițiile culturale, de construcții, de alimentație etc.), problema unei regiuni nu înseamnă rezolvarea necazurilor unui grup restrâns al populației. Pe lângă concentrarea posibilităților locale de rezolvare în general a problemelor prin aplicarea de măsuri eficiente de politică agricolă, trebuie elaborată o strategie proprie ținând cont de condițiile locale, care să asigure, prin diversificarea activităților, valorificarea cu maximă eficiență a posibilităților locale. În această activitate revine un rol deosebit de important organizațiilor civile, diverselor organizații negu-vernamentale și fundațiilor. Fără contribuția efectivă a acestora la identificarea produselor agricole pentru care condițiile locale sunt cele mai adecvate, prin producerea cărora se va putea asigura maximă capacitate de concurența pe piață, nu se poate realiza dezvoltarea economică locală, un nivel ridicat al vieții pentru localnici.

Rolul cooperativelor în aderarea la Uniunea Europeană

DR. SZABÓ ZOLTÁN

În expunerea sa, autorul, secretar al Uniunii Pentru Colaborarea Cooperativelor "FURNICA" (Ungaria), se oprește la următoarele probleme:

a) În ce direcție și pe marginea căror relații de forță se modifică politica agrară a Uniunii Europene? Cu alte cuvinte la ce fel de Uniune Europeană se va adera România?

b) În concepția statelor inițiale ale UE ce se înțelege prin "cooperativă", ce înseamnă lărgirea Uniunii la 25 a statelor membre?

c) Ce rol revine cooperativelor în asigurarea venitului pentru producători, precum și în păstrarea puterii regiunilor de menținere pe loc a populației?

d) Ce fel de măsuri luate de comunitate vor putea ajuta îmbunătățirea poziției asociațiilor cooperatiste a producătorilor.

Autorul analizează în mod aprofundat modificarea politicii agrare comunitare (Common Agricultural Policy), care a avut loc în 2003, ca urmare a presiunilor în urma tratativelor purtate privind cu privire la comerțului mondial și la pretențiile de consum formulate, subliniindu-se multiplele compromisuri care au fost cuprinse în Agenda 2000. Se arată că în cadrul reformelor ocupă loc central agricultura multifuncțională, care furnizează imaginea viitorului pentru cei care lucrează în sectorul agricol. Această imagine a viitorului înseamnă armonizarea dezvoltării omogene a agriculturii și regiunii, în care politica de piață și politica regională ocupă loc la același nivel.

Se tratează pe larg: ce se înțelege în UE prin cooperativă? Se pornește de la ordinul Consiliului european nr.1435/2003, subliniindu-se acele principii care stau la baza funcționării cooperativelor:

- principiul liberului consimtământ și al intrării libere în cooperativă
- control democratic
- participare personală
- autonomie de organizare și independență
- învățământ profesional, perfecționare profesională și informare
- asociere între cooperative.

Aceste principii, aprobate pe plan internațional, care constituie de fapt adevăratele valori ale cooperației, au fost aplicate cu totul formal în țările Europei centrale și de est , fapt pentru care există deosebiri profunde între cooperația din țările apusene și între cele din țările din Europa centrală și de est. Deosebirea de bază constă în faptul că până când în cooperativele din apus baza sectorului agricol o constituie activitatea desfășurată în cooperative direct de producătorii cu funcția de bază în agricultură, cooperativele din țările din Europa centrală și de est reprezintă întreprinderi în care membrii desfășoară activitatea nu ca proprietari, ci ca salariați, activitate în care predomină producția primară a produselor agricole. În schimb în cooperativele din vest întâlnim abatoare, unități de prelucrare a laptelui, depozite de cereale, ba chiar și mori, precum activitate de valorificare directă pe piață a produselor vegetale, care asigură rentabilitatea unităților cooperatiste, asigurând totodată venituri corespunzătoare membrilor cooperatori.

Pentru a asigura realizarea de venituri acceptabile, precum și întărirea puterii de menținere pe plaiurile natale a populației din provincie, din mediul rural, în mod imperativ este necesară refacerea sistemului cooperatist în aceste țări, cu respectarea întocmai a principiilor clasice, preluarea formelor folosite în țările din apus, realizările cărora constituie dovada principală a viabilității mișcării cooperatiste nunumai în prezent, dar și în viitor.

Șansa satului este cooperarea

SOMAI JÓZSEF

În prima parte a studiului autorul descrie situația dezastruoasă în care se găsește în momentul de față satul și arată primejdiile ce se conturează în urma aderării în EU. Dintre acestea amintim: emigrarea tinerilor; probleme sociale acute; metode technologice rămase în urmă; lipsă de capacitate de concurență; șansă redusă de valorificare; nivelul redus de educație și pregătire profesională; încapacitate de acțiune; reacția apatică a politicului.

În continuare se constată că este necesară în scurt timp de o schimbare de paradigmă atât în mințile celor interesați în dezvoltarea rurală, cât și în fapte zilnice. În primul rând trebuiesc regândite concepțiile de asociere, de cooperare, ceea ce în trecut au fost știrbite.

Se pune întrebarea dacă este soluție de ieșire din acest impas. Răspunsul este afirmativ, însă este necesară să se înfăptuiască cîteva factori externe și interne, ceea ce se țin de dezvoltarea rurală ca: creșterea dotării bugetare; folosirea întensificată a finanțării EU; îmbunătățirea infrastructurii rurale; aprobarea și aplicarea urgentă a legii cooperației; educație și pregtire profesională la nivel european; crearea locurilor de muncă; formarea structurilor de asociere, etc.

În a doua parte a studiului autorul face cunoscut programul de cercetare a Asociației Economiștilor Maghiari din România legat de istoria cooperației din România și modul în care încearcă să promoveze concepțiile de cooperare, întrucât miza cea mai mare în șansele satului în perioada aderării este găsirea formelor celor mai adecvate de asociere. În atingerea obiectivului au fost deja publicate în temă mai mult de 20 de studii în revista asociației *Forumul Economic* și urmează să apare și un volum în urma rezultatelor cercetării.

Inițiativa colectivului "LEADER" al Uniunii Europene și aplicarea ei în dezvoltarea regională

RAJNAI GÁBOR

Autorul, vicepreședinte al Consiliului European al Satelor și Orașelor mici (ECOVAST), președintele Organizației Naționale Maghiare, în expunerea ținută la Forumul Organizațiilor Civile Maghiare din Transilvania, a vorbit despre diversele inițiative comunitare ale Consiliului European al Satelor și

Orașelor mici, despre scopul urmărit prin aceste inițiative, despre conținutul programelor elaborate ca urmare ale acestor inițiative, precum și despre rezultatele obținute, din 1991, când a fost lansată această inițiativă, care poartă denumirea de metoda LEADER.

Drept întroducere se prezintă pe scurt istoricul, rădăcinile, formarea și dezvoltarea acestei mișcări, precum și scopul fixat.

LEADER-ul inițiat în 1991 de Comitetul UE, face parte din familia inițiativelor comunitare finanțate de UE, caracteristica căreia este că la baza lor stă drept principiu, că inițiativa trebuie să fie locală și să pornească de jos în sus.

Numărul de asemenea programe care funcționează în prezent este patru:

1. programul INTERREG, prin care se finanțează colaborarea peste frontiere cu scopul de armonizare a acestor colaborări, pentru realizarea unei dezvoltări echilibrate între diversele regiuni,

2. programul EQUAL, care are drept scop dezvoltarea surselor umane, finanțând cu precădere programele prin care se urmărește deființarea discriminărilor existente între bărbați și femei,

3. programul URBAN, prin care se sprijină terenurile urbane care sunt într-o situație de criză și

4. programul LEADER+, pin care se urmărește echilibrarea inegalităților existente în dezvoltarea regiunilor.

Programul LEADER (Liason Entre Action pur Develop,ent de Economie Rural) s-a născut ca urmare a deosebirilor mari existente între diversele spații geografice sub aspectul dezvoltării economice, al condițiilor de mediu ambiant, al condițiilor sociale, culturale, tradițiilor politice, al eficienței dezvoltării, precum și al șanselor. Drept consecință a acestora crește sensibil numărul așezărilor defavorizate, crește izolarea lor, precum și diferența dintre întreprinzătorii de la orașe și sate etc. Din denumirarea programului (Liaison Entre Action pur Developpement de Economie Rurale) reiese că nu este vorba de relații, de colaborare în domeniul producției agricole, ci de relațiile de colaborare în dominiul dezvoltării regiunilor.

În continuare se prezintă istoricul programelor LEADER. Programul LEADER, ca cel mai important dintre programe, a fost lansat în anul 1991-93, cu caracter experimentar, purtând denumirea de LEADER I. Sursa financiară a acestui program s-a cifrat la 400 milioane ECU, în această perioadă numărul grupelor locale a depășit o sută.

Între 1994-1999, tot cu caracter experimental, s-a lansat programul LEADER II. În acest program accentul s-a pus pe inovație și pe colaborare. Sursa financiară a fost majorată la 1,7 miliarde ECU. Numărul grupelor locale a crescut, depășind o mie. În această perioadă, în cadrul Observatorului care funcționa la Brussel s-a înființat o rețea puternică de informații pentru grupele LEADER.

Programele LEADER I ș II în anii nouăzeci erau accesibile numai statelor membre UE. După 2000 s-a lansat cel de al treilea program LEADER (LEADER+), program deschis pentru toate țările din Europa, indiferent dacă erau sau nu membre ale Uniunii Europene.

Autorul în continuare prezintă programul LEADER II, baza lui, precum și obiectivele urmărite prin program și conținutul acestuia.

Programul în fond se bazează pe trei norme juridice ale Uniunii:

- Directivele Comitetului nr.2000/C 139/05, care reglementează cadrele programului LEADER II,

- Ordonanța nr.1260/1999 al Comisiei al cărui articol nr. 20 (1) (C) reglementează directivele Fondurilor Structurale care se referă la dezvoltarea regiunilor,

- Ordinul nr.1257/1999.EK, care reglementează modul în care se pot obține ajutoare de la Fondul de Orientare și Garanție Agricolă (EMOGA).

Se arată că scopul de ansamblu al programului constă în sprijinirea și încurajarea participanților din regiune în vederea de a aprecia și exploata posibilitățile de perspectivă mai lungă a regiunii. Obiectivele specifice ale programului se referă la sprijinirea strategiilor locale de dezvoltare cu caracter inovativ al proiectelor, privind

- posibilitatea de menținere a caracterului lor economic.

- efectul de creare de locuri de muncă cu precădere pentru tineri și femei,

- întărirea relațiilor de colaborare locală și regională, transmiterea experiențelor acumulate.

În încheiere se prezintă experiența câștigată de Ungaria în aplicarea programului LEADER, adresele de unde putem obține informații generale despre programul LEADER, precum și informații concrete la zi.

* * *